

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVII. Coop. Note. Entered as second-class matter January 25, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 6. novembra (Nov. 6), 1924. Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 262.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Še vedno nepopolna po-ročila o volilnem izidu.

Stoje glasov na deželi, posebno v farmarskih distriktilih, gre počasi. La Follette je dobil več glasov kakor kateri prejšnji kandidat tretje stranke, toda raztre-seni so po vse deželi. Stara garda mu je prisodila štiri milijone glasov. Dva socialisti v Wisconsinu izvoljeni v kongres. Države, ki imajo največ elek-torjev, so ostale v taboru stare garde.

Novejše številke o volilnem izidu v Cook Countyju (Chicago in okolica) sledi: Coolidge 561,844, Davis 199,882, La Follette 162,870. Glasovi in 300 presinkov še manjkajo.

New York. — Glasovi v državi New York, izvenem 400 presinkov, so: Coolidge 1,750,281; Davis 930,459; La Follette 446,730.

Cleveland, O. — Glasovi in 55 okrajev v državi Ohio sledi: Coolidge 162,404; La Follette 87,310; Davis 67,744.

Poročila o rezultatih volitev v splošnem prihajajo zelo počasi. Niti polovica glasov ni bila pre-steti do sredne opoldine. Stotje je zato počasno, ker so volilci cepili tukete kakor še nikdar prej. Izid je zmanj v nekaterih mestih in pa v manjših državah na Vzhodu.

Krik stare garde o "velikem Coolidgevem plazu, ki je porušil nasprotnike", temelji le na poročilih o delnem izidu. Utajiti se ne da, da je stara garda zmagala; Coolidge je izvoljen. Res je tudi, kakor potrjujejo vse poročila, da je demokratska stranka katastrofalno poražena po-vod, izvenem na Jugu.

La Follettovi in socialistični glasovi so znani le deloma. Slepajo, ki so se vrnila na začetnih vencih, so ocene. V nekaterih krajih so bili krvavi boji in naj-manj tri osebe so bile ubite.

Država Wisconsin se je izrekla za La Follette z ogromno večino 100,000 glasov.

Raleigh, N. C. — V North Ca-

rolini je Davis zmagal z večino

100,000 glasov.

Helena, Mont. — Rezultat v 264

volilnih okrajih izmed 1583 je sledi:

Coolidge 21,813, La Follette 17,001, Davis 10,428.

Portland, Ore. — Rezultat v

365 volilnih okrajih izmed 1760:

Coolidge 25,238, La Follette 8715,

Davis 8170.

(Dalje na 3. strani.)

Izjava Nelsona, vodi-tja progresivcev.

Progresivna stranka ostane, ker ima bodočnost; boj za 1926 in 1928 se začne takoj.

Chicago, Ill. — Kongresnik J. L. Nelson, upravitelj La Follette-Wheelerjeve kampanje, je podal v sredo sledočno izjavo:

"Vse kaže, da je Coolidge izvoljen z veliko večino. Vkljub temu so mesta, v katerih smo vi-deli velike republikanske trdnja-ve, dala zelo dobro podporo pro-gresivnemu tuketu."

"Dosej zmanj volilni izid kaže, da je La Follette dobil največ glasov kakor kateri drugi, pre-jšnji kandidat tretje stranke. Glavni še niso preščetni. Naša glavna sila pride iz dolin in s hribov na Zapadu, kjer je štetje glasov zelo slabo organizirano."

"Progresivna stranka ostane in postane sila na političnem polju Amerike. Silen poraz demo-kratske stranke je očiten. Progre-sivna stranka se ne bo več opira-na na enega človeka, temveč na ljudstvo, na volilce, ki so jo po-rodili. Naša stranka je zdaj stalna tretja stranka. Pri bodočih volitvah leta 1926 in 1928, bomo imeli popolne kandidatke liste v sicerinem kraju. Boj se začne danes. Ljudstvo, posebno delavce, so bili zopet ogoljupani in terori-zirani po starini navadi z grožnjami o slabih časih. Pognani so bili v tabor stare garde proti njihovi volji."

Madison, Wis. — Senator La Follette je bil pokonci do polnoči, štajajoč poročilo o volilnem izidu. Vsako poročilo, ki mu je naznani-lo, da ga je Coolidge porazil, je sprejet s smehljanjem na znanje. Svojo sodbo izreče, ko bo znan popolni izid volitev.

New York, N. Y. — Po nepo-dolih poročilih že Coolidge dobil v državi New York okrog 250,000 glasov večine. Davis ima do zdaj nekaj bolj 800,000, La Follette pa 60,000 glasov.

Poveljniški Theodor Roosevelt, predsednik svetovnega bivšega predsedni-

Pregled dnevnih do-godkov.

Volitve.

Coolidge ima 350 do 370 elektoralnih glasov.

La Follette bo imel 13 do 30 elektoralnih glasov.

Stara garda je prisodila Coolidge 18, Davis 8 in La Follette 4 milijone glasov.

Demokratje poraženi povsod, izjemši v južnih državah.

Roosevelt poražen v New Yorku.

Drugi ameriški dogodki.

Nelson, vodja progresivne kampanje je izjavil, da progresivna stranka bo živelja in rastla.

Kapitalisti so terorizirali delavce v prid Coolidgu.

Tekstilni delavci prvi občutijo palico.

Kri je tekla na volilni dan.

Mehiški predsednik je ostal zvest načelom.

Inozemstvo.

Baldwin zopet prevzel vladu v Angliji.

Herriot dobil zaupnico v parlametu.

Kitajski generali v Šangaju se nočejo podati novemu režimu v Pekingu.

Kri je tekla na dan volilne bitke.

SAMOKRESI IN MOŽI SO GO-VORILI.

Pobojniški so Kirili teror.

Chicago, Ill. — Pobojniški in pripadniki starih strank so Kirili teror, da oplaščijo volilce in tako osigurajo zmago denarni možni.

Na Južni Kine so sestili skoraj pred volilcem sta zadele druga ob drugo dve pobojniški gangi. Po-

Dallas, Texas. — V državi Tex-as je Davis porazil Coolidga. O

La Follettovih glasovih ni poročilo. Mr. Marian Ferguson, kandi-

datinje za govornika, je porazil

svojega konkurenca nasprotnika.

Raleigh, N. C. — V North Ca-

rolini je Davis zmagal z večino

100,000 glasov.

Helena, Mont. — Rezultat v 264

volilnih okrajih izmed 1583 je sledi:

Coolidge 21,813, La Follette 17,001, Davis 10,428.

Portland, Ore. — Rezultat v

365 volilnih okrajih izmed 1760:

Coolidge 25,238, La Follette 8715,

Davis 8170.

(Dalje na 3. strani.)

Herriot je dobil zaup-nico zhornice.

Francoški parlament je podpr-ti radikalno vlado.

Pariz, 5. nov. — Francoška

zborno zhornica je včeraj dala Herriotu

zaupnico s 410 proti 170 glasov-

vom. Sklep je prišel, ko je Herriot

zahteval, da se morajo odgovoditi

zvezni interpelaciji glede obnovitve

Morganovega poselja Francije.

96 STOPINJ TOPLOTE V ARIZONI.

Yuma, Ariz. — Tukaj še niso bili

take vročine v mesecu novembra.

Vsako poročilo, ki mu je naznani-

lo, da ga je Coolidge porazil, je

sprejet s smehljanjem na znanje.

Svojo sodbo izreče, ko bo znan

popolni izid volitev.

TEKSTILNI DE-LAVCI PRVI OB-ČUTIJO BATINO.

TOVARNARJI SO SE ODLOČILI, DA ENDEJAJO MENDO PO VOLITVAH.

Organizirani so bolj, kot so bili v letu 1922.

New York, N. Y. — Delavci, ki niso hoteli verjeti, da se podjetniki pripravljajo za ofenzivo proti delavstvu, ako zmaga Coolidge, se bodo lahko zdaj prepričali, da je to resnica.

Organizacija United Textile Workers se zaveda, da pride našak na meze tekstilnih delavcev in obrnila se bo za pomoč na vse strokovno organizirano delavstvo, ko se bo obdržala konvencija Ameriške delavške federacije. Za organizacijo tekstilnih delavcev prihaja boj na življenje in smrt. Tega dejstva se voditelji organizacije zavedajo.

Tovarnarji, ki lastujejo tovarne, v katerih se izdelujejo tkani in izdeleki, ki lastijo v tovarne na jugu, v katerih se skrivajo svojih znamenov, ki so obenem nameni velike denarne možnosti. Ofenziva prihaja po končanih volitvah in prvi bodo trpeli tekstilni delavci. Organizacija tekstilnih delavcev in javna pravila, da sprejme izsiljanje brez strahu, ampak imeti mora pomoč od zunaj. Tovarnarji so boljje organizirani kot v letu 1922. V bombaški industriji so se izvršile tri velike zadržitve same v Novi Angliji. To pomeni, da se je industrija bolj potrustjanila in so tovarnarji postalni gospodarsko bolj možni, kot so bili pred zadržitvijo. Poleg tudi severni kaptal zdaj lastuje več tovaren na jugu. Tako lahko tovarnarji naprej svoje tovarne na severju, kadar znaša mezo, obratujejo na tovarne na jugu, v katerih se plačuje nista mezo in delajo otroci v tovarnah, ki še sodijo v šolo.

V stavki leta 1922 so tekstilni delavci prejeli veliko pomoč od drugih delavcev. Stavkarji so vzdrali skoraj devet mesecov v Manchesteru, New Hampshireu, v Blackstone Valleyu v Rhode Islandu.

Kompanijska unija v Manches-

tru je glasovala, da sprejme 10-

odstotno znižanje meze. Ta za-

klujeck se tiče štirinajst tisoč de-

lavcev. Prava organizacija tekstil-

(Dalje na 3. strani.)

Mehiški predsednik ostal zvest principu.

SOVOJO OBLJUBO JE PONOVLJENA NA JAVNEM SHODU.

Nasprotin delavstva bodo zopet izlivali gnojnico nazaj.

New York, N. Y. — Delavstvo na Eastside je pozdravilo generala Callesa, bodočega predsednika Mehike, tako kot se spodobi.

da se pozdravi tovarniški, ki je izvr-

šil veliko delo v integracijski delav-

stvo. Pred njegovim odhodom v

Washington mu je priredilo veli-

ko bakljado, nakar je sledil shod v obširni dvorani srednje šole

Stuyvesant.

Na shodu je general še enkrat ponovil, da ostane zvest delavstvu in njegovim principom.

"V duhu sem videl danes zvez-čer kviško dvignjene roke mehiških delavcev in ameriških delav-čev druga poleg druge.

"Sodruži, ki so govorili pred menoj, so razložili, da sem bil izvoljen predsednikom republike Mehike, ker je bila to volja delav-čev in delavškega žen. To je resnica. V sebi občutim neizmeren po-nos, da nosim v svojih rokah prav-por mehiškega proletarijata.

"Zavedam se velike odgovorno-sti, ki sem jo prezel, da vodim za-devo moje domovine, toda jaz sem

prepričan, da ne bom nikdar izdal

interesov mehiškega proletarijata."

Preden je govoril Calles, so govorili Morris Hillquit, Carlton Beals, pisatelj knjige "Mexico and Interpretation", in dr. Puid Casaurang. Shod je sklicala sozialistična stranka.

Los Angeles, Cal. — Zdi se, da koga pojenuje, ker so niso po-javili novi slučaji.

Fašisti napadli Garibaldi.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Delodajalci plačujejo podporo brezposelnim.

New York. — Organizacija kloburjev v čepičarjev, ki izdeluje platne klobuke in čepice, izvojevala sklad za brezposelne. Sklad stope v veljavo 30. junija 1925. in takrat prične uniščevati \$10 tedensko moškim in \$7 ženskim, ki bodo delala svoje krvide. Sklad je dolžen v skladu plačujejo edinomu delodajalcu. Po pogodbah z unijo delodajalci prispavati v sklad vsak teden vsoto, ki je enakem odstotkom mezd, katero plačujejo delavcem. Izjemna je le ena člana, ki so člani 'at large', delajo v takih delavnicih, ki niso pogodbe z unijo; ti člani morajo sami prispevati tri odstotka mezd. Ampak takih članov je le 15. Več ko 3000 članov delavnih zavarovanja zoper brezposelnost.

Mazna na zakon minimalne mezde za žene.

Washington. — Proces gleda na minimalne mezde za žene mladoletne delavce v Kaliforniji pride najbrž pred najvišjo sodiščem. Stvar je zdaj pred prvovnim sodiščem v Kaliforniji, najbrž razglasil zakon za nepravilnega. Proces so začeli kapični v Kaliforniji, ki ženam neovdobjo niti borega minimuma (največje vsote) \$10 na teden. Ujeti se neko Helene Gainor, ki podpisala otočnico, v kateri je, da bi rada delala za \$5 ali \$6 na teden, ali zakon ji tega ne omogoča. Delavske organizacije in nehumanitarne ženske organizacije v Kaliforniji so najele odgovornike, ki pobijajo otočnico in uverjajo ustavnost zakona.

Konvencija I. W. W.

Chicago. — Izredna konvencija organizacije I. W. W., ki ja bila načela radi spora med starim in novim odborom, še traja. Mogoče končana enkrat ta teden. Ker je zborovanja tajne, izvzemljene, ni nič znanega o poteku dolge konvencije.

Tretji odstotek krojačev bolnih na očeh.

New York. — Dr. James W. Smith je na zborovanju Illumination Engineering Society poročal, da je 75 odstotkov vseh delavcev strojški stroki v New Yorku in ali manj bolnih, oziroma slama očeh. Za vzrok navaja načine delavnice, v katerih je slab dnevna in umetna svetloba.

LUJSDKA PREDAVANJA.

Chicago, Ill. — Frederick Starr, profesor antropologije na Univerzi, bo v nedeljo predlagal o potresu na Japonskem. Predavanje bo znanstveno in v tem uveljavljen besedi za hirs občino. Profesor Starr je bival na potresu na Japonskem in napravil tudi znanstveno opazitev. Profesor je bival v raziskovalnem mestu še štirinajst dni med tem in je proučil, kako Japanki so o tej strašni naravnini.

Istopmina je petdeset centov leta. Predavanje se vrši v galeriji Garfield in prične ob polnoči.

Na 16. novembra t. l. ob polnoči prične javna debljava med profesorjem Starrom in Wardom. Na dnevnem rečišču: Ali razvita človeška plemena nadzadujejo? Ward potrdil vprašanje, Starr ga bo predlagal. Vstopnila je en dollar.

Ustojilna je predaval profesor Jastrow z wisconsinske univerze o predmetu "Spiritem v človeku". Datum za to predavanje je ni določen. Nato je deloval med profesorjem Neagorom in Percy Warrenom William J. Duran.

Dobrodošenje na newyorški delavskem tempelu, in Peru, je predaval profesor Jastrow z wisconsinske univerze o predmetu "Spiritem v človeku". Datum za to predavanje je ni določen. Nato je deloval med profesorjem Neagorom in Percy Warrenom William J. Duran.

Ustojilna je predaval profesor Jastrow z wisconsinske univerze o predmetu "Spiritem v človeku". Datum za to predavanje je ni določen. Nato je deloval med profesorjem Neagorom in Percy Warrenom William J. Duran.

Ustojilna je predaval profesor Jastrow z wisconsinske univerze o predmetu "Spiritem v človeku". Datum za to predavanje je ni določen. Nato je deloval med profesorjem Neagorom in Percy Warrenom William J. Duran.

Položaj na Kitajskem.

General Chi, ki je izvojeval zmago nad Kiangom, je izjavil včeraj, da je pokoril novi vladni vmesnik, ki je centralne podprtje generala Wu Chang-fu. Tu je pripravljeno armado.

Delavec osleparjen za svojo iznajdbo.

Bogata angleška družba je ogložila iznajditelja.

Glas Bay, Nova Škocia. — (Fed. Press.) — Iznajditelj John Pogorly iz Montrealja je največji žrtev kapitalističnih ciganških metod, s kakršnimi navadno obeharijo mehaničke ženije. The British Empire Steel Corporation, velika družba, ki izkorišča delavce v jeklarnah in rudnikih, se je okoristila z iznajdbo, iznajditelju je pa dala brezo.

John Pogorly je izumil napravo za varstvo rudarjev pri delu podzemju. Ko je omenjena družba slišala za iznajdbo, je povabilo Pogorlyja, naj pride v njeno glavno pisarno in demonstrira svojo stvar. Družba mu je najamila povrnitev vsoh stroškov in odškodnino za njegovo iznajdbo, če je praktična.

Ko je Pogorly posetil urad družbe, so takoj zahtevali od njega, naj pusti vse načrte svoje iznajdbe v uradu za osem dni. Pogorly je odlikoval zahtevno, toda po dolgem nagovaranju je dovolil, da pregledajo načrte v par urah. Pogorly je tuješemec in ni pomal trikov kompanijskih uradnikov. Zastonj je hodil v pisarno vseh parov. Načrte je dobil nazaj šele dva dni. Medtem je imela družba dovolj časa za kopiranje načrta. Pogorly sumi, da so uradniki prerasli načrt, toda dokazov kaže načrta. Ko so mu dali parirje nazaj, so mu povedali, da je njegova iznajdba za nič in da neče imeti več nobenega opravaka z njim. Niti stroškov mu niso povrnili, kar so mu prej jamčili.

Pogorly se je obrnil na vlado v Ottavi, da se prepriča o njegovem iznajdbi. V slednjem, da je naprava praktična, bo morda kanadska zbornica prisilila rudniške družbe, da jo uvedejo.

AMERIŠKI POMORŠČAKI SO SE V NIKARAGVI.

Washington, D. C. — Določeno je državni departmément javno obljubil, da se ameriški pomorščaki umaknijo iz republike Nikaragve prvega januarja, ko se ne pokaže izredna potreba, da ostanejo tam, so nikaragvaški liberalci, ki prebivajo v Združenih državah odposlali precej krepko pismo Coolidgu, da jih tako podklicijo. Osem in trideset Nikaragvašev je podpisalo pismo, v katerem navajajo krivice, katere trpi njih narod skozi dvanajst let vpravo ameriških pomorščakov, ki so že dvanajst let tam.

Svoje pismo zaključujejo, da so živelji toliko časa v Združenih državah, da so se lahko prepričali, da se večina ameriškega ljudstva ne strinja z zgoraj navedenim imperializmom, ki napada integrativno latinsko Ameriko.

Canuto Vargas, tajnik Pan-ameriške delavske federacije, ki se je razvokar vrnil iz Nikaragve, kjer je organiziral delavstvo, je izjavil, da progresoci in liberalci, ki so zmagali pri zadnjih volitvah v Nikaragvi, ne dvomijo v dobro voljo washingtonske vlade in da umakne pomorščake, kar je obljubila pred volitvami.

ZVLJAČA MU NI POMAGALA.

Dubuque, Iowa. — Joseph Rosenthal je trbil z Čiganijem vzdolj prohibicije. Na dnu svojega avtomobila je imel izrezano luknjo, da pomeče akozi njo posodo z Čiganim, ako bi mu kdaj sledila policija.

Ko je zopet razvaljal Čigane, je opazil, da mu sledi policija. Pogoral je avtomobil in pričel spuščati posodo za posodo skozi izrezano luknjo. Na ta način je pospravljal precej prepovedanega blaga, preden ga je dohitela policija. Ampak vsega ni mogel vrediti skozi izrezano luknjo in policija ga je arstirala, ko ga je dohitela.

USTAVIL JE VLAK ZA RADI ENKE VĒIGALICE.

San Diego, Cal. — Tovorni vlak je držal na santafeški železniški proti San Diegu, ko je strojevodja opazil sredi tira slovenska, ki je malih z rokami. Strojevodja je misil, da je kaj narobe na tibr in pritegnil je zavore. Tuje je pa stopil k strojevodju in ga prosil za vēigalicu. Tuje so prijeli in odprejali z zabo v San Diego. Tu je ga obtegnil, da je pisan.

Oton Župančič med Italijani.

Odkar je Jugoslavija saldirala Italiji njenje politične račune, se pojavila na eni strani nekoliko zavrhnejše zanimanje za naše kulturno življenje, predvsem za literaturo. Meško in Župančič sta bila med prvimi deležna zaslužna priznanja. In med publikacijami zadnjih dni je zopet zabeležil razveseljiv pojav, ki hoče dostenjno predstaviti našega prvega lirika italijanski publik. Prof. književnosti v Modeni, Italo Maffei, je sodelovanjem naše temeljite poznavalke italijanske, gospa Fani Sinkovec-Mayer, izdal elegante knjižico z naslovom: Oton Župančič "Duma". Saggio di poesia e letteratura Jugoslava-Slovena. (Modena, Tipografia Immagine Concessione, 64 st., cena 8 lire). Prof. Maffei se je v vojnem ujetništvu na Češkem seznanil s češčino ter se posvetil študiju slovanskih literatur. Poleg češke se zanimal še posebno za bolgarsko, arbo-hrvatsko in od leta 1918. tudi za slovensko. Ta leta potletnega študija je citirana razprava o naši književnosti z dodanimi prevodi iz Župančiča. V simpatično pisanim, detmi mestoma krepko nacionalno pobaranem predgovoru nam pripoveduje avtor o postanku knjige; nato podaja kratek obris slovenske književnosti z obče pravilno karakteristiko naših glavnih pisateljev od Trubarja do moderne. Pregled zaključuje informativen esej o Župančiču kot uvod in komentar prevodom zadnjega dela Samogovorov: Z vlastom, Dumá, Epilog, torej umetniško najzajednejši plod Župančičeve lirike. Razen teh je iz zbirke "V zarje Vidove" poitalijančen Že pretresljiv Razgovor (La madre e il figlio). Primerjanje z invirnikom nas preprida o natančnosti prevoda; ali so očuvane tudi vse fine originala, naj presodi večji poznavatelj italijanske.

Kritika je sprejela Maffeiovo knjigo v Italiji ugodno, da celo navdušeno, kakor nam priča ocena Aleks. Mingarelli v 225. Itavilki modenske "Gazzette dell'Emilia". V njej primerja kritik Župančiča Pariniju, ker je dal moč jugoslovanski poeziji v obliki in vsebini. Kritiku se zdi, da vidi skozi Maffeiovo prestavbo pesnika v njegovu populnosti, "ki nam je takoj segel v srcu, ki nas je ganil in povzdrignil." Divi se krasoti pesmi "Z vlastom", študi na nevrstno pripombo o njemem postanku, če da "Župančič potuje iz svoje Ljubljane proti Parizu"; njen vsebinsko pojasnjuje z izbrščimi mesti iz prevoda. Na vdušenje za pesnika pa mu priključi do viška ob njegovem Dumu. "Da je odprt Italijanom tako čist vrele poezije, ni majhna zasluga It. Maffieja, ki poleg tega tudi poslal apel, da naj se še drugi poslovijo v študiju slovenskega jesika in Simon Fidriča, ter Josipa Petruša iz Kočije. Ranjanega seta so odnesli v hišo in poslali poštarjalku v Bogatcu. Obenem so obvestili o napadu tudi orodnike v Žetalah. Okrošni zdravnik iz Bogatca je ugotovil pri ranjenem težki poškodbi z nožem na glavi, ramenu, prsih, stegnu in na hrbitu. Najtežja poškodba je bila na hrbitu, kjer je resilo razklalo hrivni kosti in vriblo v pljučah. Poskrbniški pomoli je ostal Fidrič v domadi oskrbi pri svojem lastnem. Njegovo stanje je izgledalo po poškodbi zelo resno, vendar pa je zdravnik mogel konstatirati, da naslednjega dne izboljšanje v telesu, da je upati, da ostane Fidrič pri življenju. Zakaj so še od poprej znani preteperi napadli svojega bratrance, ni znano. Udeležniki so pri vsakem pretepu in jih, ki je dnu gnala odvidno in pretepljiva strast. Krivci so bili še isto noč arstirani in naslednjega dne sodišču v Bogatcu.

Smrtna novica. Dne 14. okt. je neki avtomobil iz Hrvatske vozil z veliko brzino skozi vas Radino in povzročil 15 letnega dečka Kozinca. Nesrečen je naseljek kontaknje v Sevnico in se ni mogel več pravodamo izogniti. Bil je takoj mrtev. Kozine je edini sin vdoma v vojni padlega posestnika Kozincev iz Opi.

Svoje pismo zaključujejo, da so živelji toliko časa v Združenih državah, da so se lahko prepričali, da se večina ameriškega ljudstva ne strinja z zgoraj navedenim imperializmom, ki napada integrativno latinsko Ameriko.

Canuto Vargas, tajnik Pan-ameriške delavske federacije, ki se je razvokar vrnil iz Nikaragve, kjer je organiziral delavstvo, je izjavil, da zmagali pri zadnjih volitvah v Nikaragvi, ne dvomijo v dobro voljo washingtonske vlade in da umakne pomorščake, kar je obljubila pred volitvami.

MINIKA ZDAJ DAJE DELAVEC EDRUŽENIM DRŽAVAM.

New York, N. J. — Sedem in osmedeset tisoč šest sto osem in štirideset mehiških izseljenikov je prišlo v Združene države v fiskalnem letu, ki je končalo dne 30. junija 1924. Številko mehiških izseljenikov v minomeletu je bilo najmanj sedemkrat takoj večji kot pred desetimi leti.

Med mehiškimi delavci je zdaj precej rokodelcev. Med njimi so strojnikti, kotlarji, tiskarji, tesarji, vodovodni montirji in drugi rokodelci. Največ Mehikancev je imel izmenjeli rokodelcev in načinjali delavcev v Združenih državah v fiskalnem letu, ki je končalo dne 30. junija 1924. Številko mehiških izseljenikov v minomeletu je bilo najmanj sedemkrat takoj večji kot pred desetimi leti.

Med mehiškimi delavci je zdaj precej rokodelcev. Med njimi so strojnikti, kotlarji, tiskarji, tesarji, vodovodni montirji in drugi rokodelci. Največ Mehikancev je imel izmenjeli rokodelcev in načinjali delavcev v Združenih državah v fiskalnem letu, ki je končalo dne 30. junija 1924. Številko mehiških izseljenikov v minomeletu je bilo najmanj sedemkrat takoj večji kot pred desetimi leti.

Ko je zopet razvaljal Čigane, je opazil, da mu sledi policija. Pogoral je avtomobil in pričel spuščati posodo za posodo skozi izrezano luknjo. Na ta način je pospravljal precej prepovedanega blaga, preden ga je dohitela policija. Ampak vsega ni mogel vrediti skozi izrezano luknjo in policija ga je arstirala, ko ga je dohitela.

Ali ved, kaj trije veliko Število slovenskih delavcev v Ameriki

Vesti iz Jugoslavije.

Posledice alkohola. Dne 17. maja sta se vratila pozno večer iz Pišec domov 25 letni posestnik in Miha Korjan in 19 letni Ivan Kostrevc. V gostilni Vinka Medveda sta čes dan slagal vino in se pri tem nekoliko opijanila. Greda sta najprej napeljala na neki mlini vodo tako, da je imel posestnik mlina radi tega vedno skodo. V Podgorju pri Pišecu pa sta opazila posestnika Ogorecovo, ki se je ravnočasno vratil proti domu. Zakrita po obrahu sta ga ustavila, pobila na tla ter mu prisadila s svojima palicama 10 večjih in manj poškodb. Sledila je Ogorecova začet kilicati na posodo, sta pijanci inščili v temni noči. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Kocjana na 8 tednov, Kostrevca pa na 1 mesec večje.

Smrtna novica. — V Sp. Hrvaški je premulin po kratki bolezni Franc Korbar, poštar in posetnik.

Nadzorni odbor:

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-55 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Lokacija: 17. junija 1907.

v državi Illinois.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. T.,

Box 102, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik finančnega oddelka

Bla Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Jože Zavrljai,

upravitelj glasila Filip Gedina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. May

Vr. Gestrin:

Iz arhiva.

Povest.

(Daleje.)

Res je bila že ura štiri, ko sta se peljala mimo prvih hiš lesniškega trga.

Jedva je obstala kočija pred kolodvorom, skočil je že Pavel iz nje in hitel na kolodvorski prag, kjer je stal s smehljajočim se obrazom in razprostrtnima rokama doktor Lovro Kodran.

"Menil sem že, da nisi dobil mojega lista, ker te nisem izstavljal načel tu," dejal je po prvem počitku doktor.

"O, dobil! Evo!" pokazal je Pavel Šimnu na dva kovčega, stojecata poleg prišleca.

"Dobil sem pismo že včeraj in menil, da sem se še za časa odpravil z doma. A kaj hoče, s tako Noetovo ladjo — pokazal je kodijo — mora se zamuditi, ko bi šlovek ne hotel. In naše ceste tudi niso dunajski "Ring".

Doktor se je nasmehnil.

Šimen je naložil tačas kovčega kočiji na visoki kozel, in Pavel mu je ukazal, naj vozi domov.

"Midva, doktore, oglasjava pa se prej malo pri županovih, potem greva peč do doma. Daleč ni baš, in ti si se menda tudi že dosti navozil z Dunaja do sem."

"Radi mene dobro, ali pomisli?" in pri tem je pogledal Kodran zapršeno svojo obliko.

"No, no, ženil se menda ne boš tu," toljal ga je smehljaje.

se Pavel, "sicer pa bodo brez skribi! Ljudje te bodo res zijali, saj več, kako je na kmetskih, premerili te bodo vsega od nog do glave, a da si imel zapršeno obliko in ne popolnoma svetle obutvi, na vero, ne bodo opazili nihče!" — Županovih hčera tudi navadno ni ob tem času v gostilniški sobi. In ko bi tudi bile, kaj tega nama mari!"

Doktor je bil menda potolažen, kati prijel se je prijatelja svojega pod pažduhu in korakala sta v trg.

Oprosti naj se mi, ker že tako dolgo mučim bralec v radovednost! — V tem, ko doktor pripoveduje svojemu prijatelju dunajske novice zadnjega tedna, nudi se nama prilika, da se pobliže seznanimo z njim.

Lovro Kodran je bil lep in — kar je glavno — neoženjen. Inteligentni obraz tridesetletnega moža je obrobilja gosta, temnorjavski brada. Nad zlato okovani načniki se je bokalo visoko čelo, na katero so se izpod nekoliko na tem potisnjene klobučka krožili temnorjavski, malo dolgi lasje. Hoja njegova in v obča vse gibanje njegovo je bilo odločno in venjar toli gracijozno, da bi mu najstrostja dama ne mogla nihčeesar očitati. Najmanj pa bi kdo po vsej njegovi zunanjosti mogel soditi, da je bil doktor Lovro Kodran trdih kmetskih roditeljev sin.

In vendar je bil otako.

Rojstvena koča mu je stala v enem najdivnejših krajev divne naše domovine slovenske. Bistra Sava je zrla prva njegovo otroško lice, in v večnim snegom o-

venčano gorovje je čulo mladostne njegove vzlike.

A brezkrbo mladostno življenje ni trajalo dolgo.

Zgodilo se mu je, kakor že mnogokomu iz nas. Ko je dopaši krave in dobil svinjko na vaškemu pašniku, moral se je posloviti od doma ter oditi v mesto — v žolo.

Tu so mu pojili mladega duha tuji učitelji v tujem jeziku s tujim znanstvom.

Roditelj njegova sta bila imovita in dala bi vse svoje imetje, da bi le kdaj videla edjine svojega pred oltarjem.

Godilo se torej Kodranu v mestu ni slabo.

Ko pa je dokončal srednješolske svoje nauke in o tistih prilikah se izjavil, da "neče dobro", da ne more biti "gospod", usenili so viri odetove podpore. Mati namreč je bolehala še tedaj, ko je sin bival doma, in za njegovih srednješolskih študij tudi umrla.

Brez slovesa je odšel v cesarsko stolico in se ondu posvetil modrosvornim naukom.

Kako živi in života ubožen slovenski velikošolec doleč od doma na tuji zemlji, kako se bori za svoj obstanek, kako snuja najlepše načrte in jih zopet podira, kako upa in obupava, bilo je že tolikokrat opisovano in opisovan, da se mi ne zdi potrebno vsega ponavljati.

Cemu tudi tak spomini! Vedenica izmed nas jih pozna iz samosvoje izkušnje, kdor jih ne — veseli bodi!

Dovršljivemu vseučiliške nauke se je ponudila prilika, da gre za odgojitelja v neki plementski obitelji na ogrsko-avstrijski meji.

"Nič, nič!" je vzdihnila. "Je že spet dobro ... Sicer je pa itak prav, da sem se morala ustaviti ... treba je, da vam dam še enkrat roko!"

"Kaj že greste!" sem zajecjal.

"Ne, ne še. Samo tako!"

Segla mi je v roko in me pri tem pogledala. Kakšen je bil tot? Kako da mi je takoj nekaj odgovorilo: "Pogled aloveza!"

No, pa mi, da bi si na to sposnanje kdo ve kaj domisljeval; saj je sama rekla, da mi da še enkrat roko, torej za slovo. Ampak kakino slovo?

Ko sem prišel za njo, je bila še v sobi; in še Hrast. A kašno neverjetno moč imajo ženske v pretvarjanju, zatajevanju porečem rajki! Govorila je, kakor da ni bilo nič, se celo smejal, kakor navadno. Samo zelo bleda je bila in jedla je zelo malo. Želodec je menda v vseh jeskih moškega spola. — Želodec je odkritosrčen, želodec je nerodčen! ...

Tudi jaz nisem mogel jesti. Ne jesti, ne govoriti, ne snejati se. Bil sem potrt, žalosten, uničen do konca.

Toda naposled je premagalo tudi njo. Vstala je in gledala nekaj časa skozi okno. Potem se je obrnila in je rekla:

"Kaj bi se dlovek delal! Čemu in zakaj? Glava me boli in nič prav dobro mi ni. Ali me sme spremeti Jakob?"

"Razume se, gospodična! Če res . . ."

"Da, res moram iti! Ali vi ostanete, doktor Hrast?"

"Ne, tudi jaz grem!" je odgovoril in naglo vstal, očvidno vesel, da je konec tako nepričakovano pokvarjenemu večeru.

"Katerega smo danes?" je vprašala nenačoma, ko si je natikala rôkavice.

"Sestnajstega," sem odgovoril jaz.

"Sestnajstega maja. Torej še štirinajst dni," je zamrimala komaj slišno.

Jaz pa sem se nenačoma spomnil, kako je že na večer svojega prihoda pri slovesu dol pred svojim stanovanjem štela mesec in dneve. Toda tako brez pomena se mi je moralno zdeti to, da sem še skoraj pozabil. Zdaj šteje spet!

Toda kaj? Kaj to pomeni?

Grosna slutnja me je vsega prečinila.

Pogledal sem jo. Stala je pred ogledalom in si pokrivala klobuk. Bila je strašno, strašno bleda, bleda kakor mrljč; in tudi usta zategnjena tako!

Moj Bog, seveda, pri tem dokletn je bilo moč vse, prav vse!

In sem se že spomnil, kaj je nekod govorila o vrednosti življenja . . . o veri celo . . .

Tako me je prevzel to strašno sposnanje, da se skoraj nisem spomnil, dati jima roko in ju spremljati do vrata.

"Saj prideš še . . . kmalu še?" sem zagral.

"Pa seveda! Zakaj pa ne! Tako čudno vprašujete, kakor da ne bi marali! Vem, vem — saj se samo želim! Tudi vi ste videti precej izmučeni. No, naspromo se vsi pošteno, a jutri bomo spet dobre volje, kakor smo bili vedno došlej! Lajko no!"

Ostat sem sam.

Kaj zdaj?

Dogodilo se je bilo nekaj usodnega. O tem ni droma. Dasi skoraj ni povedati kaj. Nekaj ostril besed sem in tja in nesreča je gotova!

Samo nekaj besed! Ali niso bile te besede sama grozna dejanja, ki se je med njimi izvršila še cela vrsta enako groznih dejanj? In konec? Da, konec je pravljiva strašna, ta morda nepopravljiva, nepreprečljiva nesreča!

Tu ti je torej zopet eden teh blagrov izobrazbe, kulture! Šrečen, presečen Krumpak, ki še sluši ne, kakine so te naše duše, kajih luščino je razbila prav ta kultura, da leže sreca naga in gola, brez čuvajočega oklepa na planem, tisočkrat razmeharjena in iz tisoč ran krvaveča krvava kepa!

(Daleje prihodnjih.)

Z veseljem se je odpravil tja, na dejajoč se, da se mu je s tem odpravil življenja lepša stran in končalo obupno dozdanje borenenje za obstanek.

A bridko se je varal.

Prebivali jedva polovico leta na novem svojem mestu želi si je zopet strani. Da bi se uklanjaj puhli napetosti oholih plemičev in poleg tega moral slednji dan po stokrat v stokrat — res da skrito za lepozvezdini frazami — slišati, da je la plačan človek kmetskega rodu — hlapac, to mu je razirajoč ponosno dušo.

A bilo je, kakor da ga je nebo pozabil. Dve leti skoro je prebivali težko breme odgojevanja, in vendar mu ni blestela od nikjer najmanjša nadaja, da se skoro reši neznanega ižesa in dobro dojetja drugje.

Kar mu pride nenačoma pismo — od doma.

Sosed domači mu piše v občetovem imenu, naj kar najhitreje pride domov, ker mu oče leži bolan na smrt.

Kakor bridko ga je zadebla ta vest, ipak se mu je porodila v srci vesela slutnja, da se s tem nagiba usoda njegova na milejš stran.

S prvim vladkom je odhitel v domačo vasico k umirajočemu rodilju.

In slutnja ga ni varala!

Oče se je sprijaznil s sinom, zapisal mu vse obilo imetje in zatil oči.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral na dunajskem vseučilišču.

Zahajajoč v slovensko društvo se je seznanil s pravnikom Pavlom Sircem, katero znanje se je polagoma ispremenilo v iskreni prijateljstvo.

In danes je prišel na vabilo v domačo vasico k umirajočemu rodilju.

Mogoče je, je odvrnila moči mati. Ampak, če bi Mirant na Veliki petek mesno jedel, bi si predstavljala, da je še idil in bi se ga bala. Ali je to greh, gospod Epnik?

In moj dobri učitelj je popil počirek vina in sladko odgovoril:

— Ah, draga stvarca, na da bi odlodil tu, ali grešite, — ali ne, vam resnično povem, da niste prav nič zlobna in da bi preje mislili na vaše večno izveličanje, kot pa na izveličanje petih ali šestih škofov in kardinalov, ki jih poznam, kljub temu, da so napisali lepe razprave iz kanoničnega prava . . .

Mirant je smrkajoč počiral ve-

Anstole France:

Pes Mirant.

Iz knjige "Les opinions de M. Jerome Coignard".

Moj oče je bil pečenkar v ulici Svetega Jakoba, nasproti sestru Benediktu Krievemu. Ne morel bi vam reči, da je ljubil post; to občutje bi pri pečenkarju ne bilo naravnvo. Ampak držal se je pa vendar počitnih dñi, bil je namreč dober kristjan. Ker ni imel denarja, da bi si od knežkoga kupil izpregled, je postne dni z ženo, sinom, psotom in vsakdanjimi gosti, med katerimi je bil najstanovitejši moj dobrui učitelj, gospod župnik Jerome Coignard, večerjal polenovko. Moja pobočna mati bi ne bila trpela, da bi Mirant, naš čuvar, na Veliki petek glodal kost. Ta dan k hramu in uboge živalice ni primešala niti mesa, niti masti. Žamant jo je abbé Coignard prepričeval, da ne dela dobro tako in da se po vsej pravici Mirantu, ki ni udeležen na svetih misterijih odrešenja, ni treba zdržati mesne hrane.

Dobra ženica, je dejal ta večni moč, zelo primerno je, da je moja polenovka mi, člani cerkve.

Toda pravzapravno, bresbožno, predzravnino in celo bogoskrusko je, neskončno dragocenem tripičjem, za katera se sam Bog tako zanimal, in ki bi sicer bila zanjočevanja vredna in smešna, pripraviti — kot to delate vi — tudi pes.

Ta je zloraba, ki je z bog valjajočim razpoloženim očim, za katero se je pripravljala.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral na dunajskem vseučilišču.

Zahajajoč v slovensko društvo se je seznanil s pravnikom Pavlom Sircem, katero znanje se je polagoma ispremenilo v iskreni prijateljstvo.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral na dunajskem vseučilišču.

Zahajajoč v slovensko društvo se je seznanil s pravnikom Pavlom Sircem, katero znanje se je polagoma ispremenilo v iskreni prijateljstvo.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral na dunajskem vseučilišču.

Zahajajoč v slovensko društvo se je seznanil s pravnikom Pavlom Sircem, katero znanje se je polagoma ispremenilo v iskreni prijateljstvo.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral na dunajskem vseučilišču.

Zahajajoč v slovensko društvo se je seznanil s pravnikom Pavlom Sircem, katero znanje se je polagoma ispremenilo v iskreni prijateljstvo.

Precejšnja dedčina in poučevanje pri visokem, dobročudnem dotočanju v stolnici avski sta mu omogočila, da se je dočen zgodovine habilitiral